

BROEDZORG

O mstreeks half november zit het paddenstoelenseizoen er gewoonlijk zo'n beetje op, maar dit jaar niet. Op 1 december noteerden we tijdens een excursie van de paddenstoelenwerkgroep Roden nog meer dan 200 soorten, waaronder tientallen mycorrhizavormers bij nagenoeg bladerloze bomen. En dat waren niet de laatste. Ik hoorde van kennissen dat zij de kerstdis opvrolijkten met vers eekhoortjesbrood en Rob Chrispijn zag begin januari nog kakelverse Gele stekelzwammen!

Ook in mijn eigen tuin had het naseizoen een verrassing in petto. Op de kortste dag kwam Marianne enigszins verhit mijn werkruimte binnen. In een perkje, waar in de lente bolgewasjes vrolijk staan te wezen, had zich plotsklaps een vreemdsoortige zwam ontplooid, voorzien van vijf rozerode tentakels. Inderdaad, even later straalde een roze kerstster me tegemoet. U begrijpt het al: een Inktviszwam (*Clathrus archeri*). Hij, of eigenlijk is het meer een zij, had een gebroken armpje, maar verder zag ze er welvarend uit.

Dit was de wereld op z'n kop. Een tropische paddenstoel die vruchtlichamen produceert in een Hollandse wintermaand! Want de Inktviszwam is een allochtoon, die in het begin van de vorige eeuw toevallig uit Australië in de Vogezen is ingevoerd.

Onder de tentakels van mijn inktvis verscholen zich vier witte duivelseieren. Ze stonden op uitkomen, want bij twee eieren hadden de uiteinden van de tentakels het omhulsel al doorbroken. Vol verwachting bezocht ik de dagen daarop het nest om de ontwikkeling van de inktviskuientjes te volgen. Maar er gebeurde niets. Bij temperaturen rond de 5 graden was hun groei blijkaar tot stilstand gekomen. Toen het KNMI nachtvorst voorspelde, werd ik echt bezorgd over mijn troetelkinderen. Daarom groef ik de eieren met de omringende grond uit en plaatste het geheel in een grote plastic doos. Het broze volgroeide vruchtlichaam viel uit elkaar, maar overigens lukte de operatie wonderwel.

Bij kamertemperatuur hadden de eieren het beter naar hun zin. Al spoedig barstten de tentakels door de witte schaal, maar het duurde twee dagen voordat de wonderlijke, wulpse zwambloemen volledig tot ontplooiing kwamen. Inmiddels demonstreerden ze dat ze tot de familie van de stinkzwammen behoren. Het vruchtlichaam buiten was nauwelijks te ruiken, maar in huis verspreidden ze een scherpe stank. Zo'n beetje als kattenstront maar dan een graadje erger. Stank voor dank, na al mijn goede zorgen. Het was maar goed dat ik uit voorzorg een doos had genomen met een hermetisch sluitende, doorzichtige deksel. Zo kon ik de ontwikkeling van mijn troetelkinderen volgen zonder direct met hun geur te worden geconfronteerd. Ondanks die deksel begon het in huis op den duur toch wat merkwaardig te ruiken. Een bromvlieg ontwaakte zelfs even uit zijn winterrust om de welriekende doos met een bezoek te vereren.

Met kerstmis zat ik uren over mijn aquarelblok gebogen om dit wilde zwammennest vast te leggen. Daarna belandden twee vruchtlichamen op de droger. Ze protesteerden heftig tegen deze behandeling. De stank werd zo hevig dat ik alle ramen open zette en desalniettemin na enige tijd kokhalzend mijn werkruimte verliet. Maar eenmaal droog was er niets meer aan de hand. De andere inktviszwammen heb ik terug gezet op de plaats van herkomst. Ik ben benieuwd of ze volgend jaar weer een nestje produceren.